

Daniel Firth
Trafikplanering
08-508 261 24
daniel.firth@tk.stockholm.se

Till
Trafik- och renhållningsnämnden
2008-09-16

Tvärbana City - stadsspårväg i Stockholm. Avsiktsförklaring

Förslag till beslut

1. Trafik- och renhållningsnämnden godkänner bifogad avsiktsförklaring.
2. Trafik- och renhållningsnämnden ger kontoret i uppdrag att utreda det fortsatta projektet.
3. Trafik- och renhållningsnämnden överlämnar och åberopar detta tjänsteutlåtande som svar på skriftligt samråd från SL.
4. Trafik- och renhållningsnämnden överlämnar och åberopar detta tjänsteutlåtande som svar på skrivelser från Torhild Lamo, Kajsa Stenfelt (v), 2008-05-20 och Jan Valeskog (s) 2008-06-17.

Magdalena Bosson
Förvaltningschef

Anette Scheibe
Avdelningschef

Staffan Forsell
Enhetschef

Bilaga 1: Avsiktsförklaring avseende utbyggnad av "Tvärbana City" - stadsspårväg i Stockholm.

Bilaga 2: Skriftligt samråd för förstudie: Ny stadsspårväg i Stockholm .

Bilaga 3: Spårvagn i Stockholms innerstad – skrivelse från Torhild Lamo, Kajsa Stenfelt (v) 2008-05-20.

Bilaga 4: Skrivelse om underlagsmaterial till trafikinämnden avseende utbyggnad av "Tvärbana City", Jan Valeskog (s) 2008-06-17.

Sammanfattning

Diskussioner pågår mellan AB Storstockholms Lokaltrafik (SL) och Stockholm stad om möjligheterna att införa stadsspårväg. Utgångspunkten är moderniseringen av den s.k. Djurgårdslinjen. Nyckelfrågor i diskussionerna har varit samordning med stadens övriga pågående och planerade arbeten som påverkar framkomligheten för trafikanterna, projektets omfattning samt läge för en spårvagnsdepå. Tjänsteutlåtandet redovisar den avsiktsförklaring som tecknats mellan SL och staden. Syftet med avsiktsförklaringen är att klargöra förutsättningarna för en fortsatt planering av projektet, besvara SL:s tidiga samråd kring projektet. I tjänsteutlåtandet besvaras även inkomna skrivelser från Torhild Lamo, Kajsa Stenfelt (v) 2008-05-20, samt från Jan Valeskog (s) 2008-06-17.

Bakgrund

Sedan en tid tillbaka pågår diskussioner mellan AB Storstockholms lokaltrafik (SL) och Stockholm stad om möjligheterna att införa stadsspårväg. Utgångspunkten är museispårvägen linje 7, som sedan 1991 trafikerar sträckan Djurgården – Norrmalmstorg under sommarhalvåret. I juni 2007 föreslog SL:s styrelse en förlängning av linjen från Norrmalmstorg till Centralen. Därefter gick SL ut med anbudsförfrågan. Under hösten 2007 hölls samråd. Diskussionerna mellan staden och SL har i första hand handlat om samordning med övriga arbeten som planeras eller pågår i staden, projektets omfattning samt depåläge. Gemensamma tidsplaner har studerats. Det ursprungliga förslaget har utvecklats till ett mer omfattande projekt som på sikt kan knyta samman två av stadens större utvecklingsområden Hjorthagen – Värtahamnen – Frihamnen – Loudden och nordvästra Kungsholmen.

Vision 2030 beskriver hur Stockholm ska utvecklas till en storstad i världsklass där nya täta, miljövänliga och varierade stadsmiljöer skapas i och kring innerstaden. Stockholm är centrat i en storstadsregion som kommer att växa till närmare 3,5 miljoner invånare. Även fortsättningsvis ska staden ha en hög andel kollektivtrafikresenärer i ett modernt och effektivt trafiksystem. När Citybanan öppnar år 2017 blir den pulsådern i regionens gemensamma arbets- bostads och utbildningsmarknad. Utvecklingen kommer att skapa nya resmönster med nya krav på ett välfungerande och attraktivt trafiksystem. Att förse alla delar av den nya, större innerstaden med kapacitetsstarka förbindelser av hög kvalitet, med kopplingar till Citybanans stationer, blir därför ytterst viktigt.

Tjänsteutlåtandet redovisar den avsiktsförklaring som tecknats mellan SL och Trafikkontoret, bilaga 1. Syftet är att klargöra förutsättningarna för en fortsatt planering. Avsiktsförklaringen kommer att följas av ett inriktningsbeslut hösten 2008. Eftersom projektets omfattning har förändrats i så stor utsträckning sedan samråd 2007, hölls nu ett nytt samråd. Samrådsbroschyren bifogas som bilaga 2. Detta tjänsteutlåtande utgör även kontorets remissvar.

Skrivelser

Tjänsteutlåtandet besvarar också två skrivelser. I en skrivelse 2008-05-20 (bilaga 3) efterfrågar Torhild Lamo & Kajsa Stenfelt (v) en uppdatering av läget för projektet att förlänga Djurgårdslinjen, samt utredningar kring en eventuell konvertering av innerstadens stombussnät till spårvagn.

Jan Valeskog (s) efterfrågar i en skrivelse 2008-06-17 (bilaga 4) det underlagsmaterial som beslutet om en utbyggnad av spårvägen baseras på. Skribenten menar att när sådant material levereras efter offentliga löften om en utbyggnad av spårvägen riskeras att materialets trovärdighet minskar. Skribenten anser att utomstående konsulter bör anlitas för att ge en teknisk bedömning av bland annat framkomlighets- och trafiksäkerhetsfrågor.

Föreslagen utbyggnad

Den etapputbyggnad som diskuteras utgår från lämplig samordning med stadens övriga projekt, möjligheterna att använda spårväg som ersättningstrafik under utbyggnaden av Citybanan, samt SL:s förutsättningar. Den första etappen är tänkt att omfatta modernisering av den befintliga spårvägslinjen Norrmalmstorg till Djurgården, samt förlängning till Stockholms Central - Fridhemsplan/ Kungsholmen. Linjen är tänkt att trafikeras med moderna låggolvsvagnar som är anpassade till innerstadsmiljön. Ambitionen är att spårvägens första etapp, mellan Fridhemsplan och Norrmalmstorg kan vara i drift redan maj 2011. Tunnelbanans blå linje mellan Rådhuset och Kungsträdgården kommer att vara avstängd under tre fyramånadersperioder 2009, 2011 och 2012 på grund av bygget av Citybanan. Om tidsplanen 2011 är möjlig så kan spårvägen ersätta tunnelbanans blå linje under två perioder. Den andra etappen är tänkt att omfatta vidare utbyggnad från Djurgårdsbron mot Värtaområdet och Ropsten.

Trafikkontorets synpunkter

Kontoret anser att trafikförsörjningen och möjligheten att skapa goda och effektiva förbindelser mellan innerstadens utvecklingsområden, Hjorthagen – Värtahamnen – Frihamnen – Loudden, där stadens finansplats utvecklas, och Nordvästra Kungsholmen/Lindhagen, via en ny station i city och Centralstationen är högst intressant. Kontorets bedömning är att en modern stadsspårväg ökar den totala trafikkapaciteten i detta stråk samt ökar attraktionen i att resa kollektivt. Spårvägstrafik kan gynna miljön, bl.a. för att inga emissioner uppstår. Med en varsam utformning kan en god stadsmiljö skapas. Hjorthagen – Värtahamnen – Frihamnen – Loudden planeras som en förebild för hållbart stadsbyggande, med minimal energianvändning och klimatpåverkan. Tvärbana City bidrar till denna ambition. Om tidsplanerna så tillåter finner kontoret det särskilt attraktivt om spårvägens första etapp kan utgöra ersättningstrafik för de perioder som tunnelbanans blå linje stängs av under 2011 och 2012.

En rad tidigare studier står som underlag till det nuvarande förslaget till en innerstadsspårväg. Dessa består av strategiska utredningar och detaljstudier. Bland annat kan nämnas rapporten *Utveckling av Stomtrafiken i Stockholms Innerstad*, som redovisades för (dåvarande) Trafiknämnden vid sammanträde 2006-05-16. Den bygger på en utredning av SL där den aktuella sträckningen för Tvärbana city bedömdes som intressant, tillsammans med en konvertering av delar av stomlinjer 2 och 4. Den senaste förstudien för en förlängning av Djurgårdslinjen till Centralen togs fram av SL våren 2007. Denna studie ligger till grund för SL:s styrelsebeslut i juni 2007.

Viktiga planeringsfrågor

I ett fortsatt planeringsarbete vill kontoret framhålla de aspekter som är särskilt viktiga.

Framkomligheten för alla trafikslag måste beaktas vid spårvägens utformning. Kompletterande åtgärder kan behövas för att underlätta för motorfordon, cyklister och gående. En översyn av trafikprioriteringar i angränsande gator i city är nödvändig, främst i öst-västlig riktning. Framkomligheten för övrig trafik under genomförandetiden måste beaktas. Tidsplanen för utbyggnaden måste samordnas med övriga planerade och pågående arbeten i staden. Här kan nämnas reparationerna av nord-sydaxeln, Citybanans utbyggnad samt projekt som planeras i anslutning till Sergels torg, såväl renovering av gatudäck som en fortsatt inglasning av torget. Fördjupade studier är nödvändigt. Trafiksäkerheten för framför allt oskyddade trafikanter måste beaktas. Längs denna sträcka pågår ett myllrande gatuliv och antalet fotgängare är stort. Moderna lösningar för trafiksäkra stadsspårvägar i andra städer bör studeras.

Kontoret vill påpeka att SL, som har huvudansvaret för projektet, har anlitat utomstående konsulter att arbeta fram ett förslag till utformning, i nära samarbete med staden. Kontoret kommer att strängt bevaka framkomligheten för alla trafikanter. Kontoret delar uppfattningen att trafiksäkerheten särskilt måste bevakas och har för avsikt att anlita en utomstående konsult som kan granska förslaget ur trafiksäkerhetssynpunkt.

Många europeiska städer har framgångsrikt lyckats kombinera spårvägsutbyggnad med satsningar på stadsmiljön. Tillsammans med den planerade utbyggnaden av city kan attraktiva gaturum skapas. Klarabergsgatan utgör axeln i utvecklingen av cityområdet, särskilt när Citybanan öppnar 2017. Det är därför viktigt att staden garanteras inflytande över linjens utformning i gaturummet. En utbyggnad av en Tvärbana City måste kopplas samman med den strategiska planeringen för kollektivtrafikförsörjning i Stockholm, där ingår frågan om en eventuell konvertering av innerstadens stombussnät till spårväg.

Trafikkontorets förslag

Kontoret föreslår att nämnden godkänner förslaget till avsiktsförklaring samt ger kontoret i uppdrag att fortsätta utredningsarbetet i enlighet med detta tjänsteutlåtande. Kontoret föreslår vidare att detta tjänsteutlåtande överlämnas och åberopas som svar på skriftligt samråd från SL, samt till skrivelser från Torhild Lamo, Kajsa Stenfelt (v) 2008-05-20 samt Jan Valeskog (s) 2008-06-17.

Nästa tillfälle för nämnden att fatta beslut är när ett förslag till inriktningsbeslut presenteras under hösten 2008. Exploateringskontoret planerar att presentera ett förslag till beslut om markanvisning för en spårvagnsdepå till Exploateringsnämnden under hösten 2008.

Slut